

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Sedmíkovou ve věci žalobkyně: **A. D.**, zast. JUDr. Athanassiose Pantazopoulosem, advokátem se sídlem v Praze 2, Slavíkova 19 proti žalovanému **Ministerstvu vnitra České republiky**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2010, č. j. OAM-202/VL-07-ZA09-2009, t a k t o :

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2010č. j. OAM-202/VL-07-ZA09-2009 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je p o v i n e n zaplatit zástupci žalobkyně na nákladech řízení 9.840,-Kč do 30 dnů od právní moci rozhodnutí.**

Odůvodnění:

Předmětem žaloby učinila žalobkyně rozhodnutí žalovaného uvedeného v záhlaví. Ten rozhodl k žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany formou azylu tak, že podmínky pro postup dle §§ 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., v

-2-

platném znění (dále jen zákon o azylu) neshledal a mezinárodní ochranu formou azylu jmenované neudělil. Žalobkyně správnímu orgánu vytýkala zejména nesprávné posouzení informací, které ke svému případu sdělila, konkrétně jejích obav pramenících ze strachu před nuceným podstoupením ženské obřízky. Žalovanému dále vytýkala nedůsledný přístup při nakládání se sdělenými informacemi a bagatelizaci jí přednesených potíží, tedy porušení § 3 a § 68 odst. 3 zák.č. 500/2004 Sb., o správním řízení, když zjištěný skutkový stav považovala za nedostatečný. Zdůraznila, že zemi původu opustila z důvodů obav spočívajících v nátlaku na její osobu v souvislosti s ohrožením podrobit se ženské obřízce. Zákrok nedobrovolně podstoupila její sestra, která jej zaplatila životem. V případě žalobkyně jí přišel bránit její bratr, který podlehl nátlaku vesničanů a byl rovněž zabit. Vytýkala kompetentním orgánům země původu, že formálně s obřízkou vyslovují nesouhlas, fakticky však žádné kroky k odvrácení této hrozby nepodnikají. V případě návratu se tak důvodně obává o svůj život a zdraví, neboť ji nadále nebezpečí obřízky v případě návratu hrozí a pomoci se nedovolá. Namísto by proto bylo udělení alespoň tzv. doplňkové ochrany. Požadovala zrušení rozhodnutí a vrácení žalovanému k dalšímu řízení.

V písemné reakci na žalobu s datem 21. 7. 2010 správní orgán zopakoval námitky přednesené žalobkyní, přičemž důvodnost žaloby popřel. Konstatoval, že při svém postupu v průběhu správního řízení zákon neporušil, skutečnosti předložené žalobkyní jako důvod odchodu (problémy se ženskou obřízkou) v jejím konkrétním případě nelze považovat za azylově relevantní důvody, neboť žalobkyně se ani nepokusila využít možnosti ochrany ze strany kompetentních orgánů země původu. K dané problematice shromáždil správní orgán řadu informací, z nichž se podává, že v Nigérii působí několik organizací specializujících se na pomoc žen ohrožených možností provedení obřízky (WRAPA, WACOL či BAOBAB). Informace z těchto zdrojů potvrzují mimo jiné možnost vnitřního přesídlení. Krom tohoto závěru správní orgán zdůraznil, že po posouzení příběhu předneseného žalobkyní zjistil několik rozporů a nejasností, které se žalobkyni nepodařilo věrohodně vysvětlit. Žalovaný proto uzavřel, že jím shromážděné zprávy o Nigérii v kontextu s příběhem žalobkyně umožnily přijmout negativní stanovisko k její žádosti, přístupem žalovaného po celou dobu správního řízení nebyla krácena její práva a žalobu tak nelze považovat za důvodnou. Trval na jejím zamítnutí.

Po zjištění, že jsou splněny podmínky řízení, žaloba je přípustná, byla podána včas a osobou oprávněnou, projednal soud žalobu bez nařízení jednání za výslovného souhlasu obou účastníků (§ 51 odst. 1 s.ř.s.). Příběh žalobkyně hodnotil na pozadí situace v Nigérii dle informací obsažených ve Zprávě Ministerstva zahraničí USA – O stavu dodržování lidských práv v Nigérii ze dne 25. února 2009, Zprávě MZ USA z 19. září 2008 o svobodě vyznání, Zprávě o zemi zpracovanou Ministerstvem vnitra Velké Británie z 5. prosince 2008 (mimo jiné zachycující fakta o zacházení s neúspěšnými žadateli o azyl vracejícími se do země), Informaci Ministerstvem vnitra Velké Británie ze 14. dubna 2009 ve vztahu k Nigérii a zahrnující směrnici pro posuzování žádostí o azyl, Informaci Ministerstva vnitra Velké Británie a Dánské imigrační služby z 29. října 2008 (faktické možnosti vnitřního přesídlení žen a opět otázka možného návratu neúspěšných žadatelů o azyl), Informaci Ministerstva

zahraničních věcí ČR čj. 121623/2006-LP ze dne 4. července 2006 a čj. 139980-2008-LPTP ze dne 31. prosince 2008 včetně aktuální informací o Nigérii obsažených v databázi ČTK. Žalovaná k informacím žádné výhrady či návrhy na doplnění nepřednesla. Krajský soud se plně ztotožnil s rozhodnutím správního orgánu, žalobu posoudil jako nedůvodnou a rozsudkem ze dne 24. listopadu 2010 č. j. 28Az 15/2010-29 ji zamítl.

Žalobkyně se proti rozhodnutí bránila kasační stížností, ve které namítla, že žalovaný i krajský soud nesprávně posoudili a zhodnotili nebezpečí, které jí hrozí provedením obřízky. Závěr krajského soudu u žalovaného v tom směru, že mohla vyhledat ochranu o organizace zřízené státem je nelogický, když z informací o zemi původu vyplývá, že stát obřízku v zásadě toleruje. Nevládní organizace pak nejsou schopny poskytnou žalobkyni ochranu dostatečnou, neboť jejich pomoc je zaměřena převážně na ženy, které již byly obřízkou postiženy. Rovněž institut vnitřního přesídlení je v případě žalobkyně nerealizovatelný, neboť pokud státní orgány trpí provádění obřízky, nelze považovat takové řešení situace za účinné a bezpečné.

O kasační stížnosti rozhodoval Nejvyšší správní soud v Brně (dále jen NSS) dne 27. října 2011 pod č. j. 6 Azs 22/2011-108. Neztotožnil se s posouzením věci provedeným zdejší soudem, napadený rozsudek zrušil a věc mu vrátil se závazným právním názorem k dalšímu řízení. Nesouhlasil s rozhodnutím správního orgánu ani hodnocením krajského soudu, který jeho závěry v zásadě přejal. Dospěl k závěru, že účinnou ochranu nemohou poskytovat nevládní organizace nekontrolující stát či podstatnou část jeho území, samotné nevládní organizace nelze považovat za tzv. poskytovatele ochrany. NSS připomněl, že pro posouzení ochrany vůči újmě, která stěžovatelce hrozí, jsou relevantní především informace o státní ochraně. V tomto konkrétním případě, jak vyplývá ze shromážděných zpráv o zemi původu, nelze dovodit, že by přímo ve státě Delta byl zaveden účinný právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy. Nebylo proto možné (za předložené důkazní situace) potvrdit závěr o dostupnosti a účinnosti ochrany přímo v regionu, z něhož stěžovatelka pochází. K otázce vnitřního přesídlení NSS konstatoval, že z přezkoumávaných rozhodnutí není jasné patrné, které konkrétní části Nigérie považoval žalovaný a krajský soud za útočiště, v němž by stěžovatelka našla ochranu před obřízkou. Poukázal na jasná kritéria, která je potřeba zkoumat ještě před tím, nežli je možné učinit závěr o reálné možnosti vnitřního přesídlení. Při zkoumání možností vnitřního přesídlení je zapotřebí ověřit, zda-li je konkrétní oblast pro žalobkyni dostupná, zda jde o oblast, kde by stěžovatelka již nebyla vystavena hrožící újmě (např. proto, že je tam obřízka státem zakázána a zákaz je účinně vynucován, nebo proto, že by zde mohla žít s kmenem, který obřízku nevynucuje), zda by z daného území nebyl navrácena zpět a zda je v dané oblasti zaručen minimální standard ochrany lidských práv. Informace o činnosti nevládních organizací pak budou případně relevantní pro posouzení možnosti vnitřního přesídlení.

Rovněž tak shledal pochybení žalovaného a následně i krajského soudu v otázce způsobu hodnocení věrohodnosti příběhu žalobkyně. Zdůraznil, že správní orgán se v průběhu pohovorů pokusil odstranit pochybnosti pouze u některých nesrovnalostí. Dospěl-li ke zjištění nesrovnalostí dalších, měl dát žalobkyni příležitost, aby na ně v doplňujícím pohovoru mohla reagovat. Krajský soud se pak s tímto pochybením nevypořádal. V závěru svého rozhodnutí upozornil, že v případě nezbytnosti dalšího doplnění dokazování „...*mohou vyvstat další pochybnosti o věrohodnosti tvrzení stěžovatelky. V souladu se zásadou hospodárnosti řízení se lze tentokrát vyhnout opakování stejného pochybení a tentokrát bude nutné nesrovnalosti řádně stěžovatelce předestřít již v samotném pohovoru, aby tato měla možnost nesrovnalosti osvětlit.*“

Nejvyšší správní soud tak shledal důvodnými námitky žalobkyně týkající se možnosti ochrany vůči obřizce a účinnosti ochrany v případě vnitřního přesídlení, neboť na základě dosud zjištěného skutkového stavu nelze dovodit jednoznačný závěr ani o dostupnosti a účinnosti ochrany přímo ve státě Delta, z něž žalobkyně pochází, ani o možnosti vnitřního přesídlení, neboť posouzení kritérií, která musí být kumulativně splněna, byla správním orgánem i krajským soudem provedena toliko částečně. Rozsudek krajského soudu proto zrušil s tím, že je na soudu, aby vyhodnotil, zda lze uvedená pochybení napravit doplněním dokazování podle § 77 s.ř.s., nebo zda bude nutné tento postup přenechat žalovanému.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušujícím rozhodnutí.

Za takto nastíněné situace krajský soud respektoval závazný právní názor NSS (§ 110 odst. 3 s.ř.s.) a k žádosti žalobkyně nařídil ve věci jednání. Při něm přednes žalobkyně vycházel z výhrad formulovaných ve zrušujícím rozhodnutí NSS. Doložila dvě zprávy v anglickém jazyce, které měly popisovat situaci v otázce obřizky v Nigérii. Správní orgán rovněž poukázal na obsah rozhodnutí s tím, že posouzení dalšího postupu ponechává na úvaze krajského soudu. Připomněl dvě zprávy Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, expozitura České Budějovice ze dne 27. července 2011 a 13. února 2012, které byly vloženy do správního spisu. Ze zpráv se podává pochybnost o způsobu přicestování žalobkyně do České republiky a pravdivost jí předneseného příběhu. Zprávy zmiňují zřejmě účelově uzavřené manželství s Janem Koptou a další fakta, která by mohla pro případ, že bude ověřena jejich pravdivost, postavit příběh žalobkyně do zcela odlišné polohy. Je tak zjevné, že doplnit dokazování tak, aby byla napravena pochybení vytykaná NSS a současně objasnit závažnost a povahu zpráv ÚOOZ ve vztahu k osobě žalobkyně bude vyžadovat doplnění dokazování v rozsahu, který se možnostem krajského soudu vymyká.

Lze tedy uzavřít, že podle závěru NSS bylo krajským soudem i správním orgánem rozhodováno za situace, která nezaručovala náležité zjištění skutkového

stavu, přičemž informace dosud shromážděné včetně informací od žalobkyně byly vyloženy v její neprospěch, ačkoli důkazní situace takovýto závěr neumožňovala. Krajský soud zvolil možnost zrušení rozhodnutí žalovaného (§ 78 odst. 1 s.ř.s.) bez toho, aniž by sám takovéto důkazy shromažďoval. K tomuto rozhodnutí dospěl proto, že dle pokynů NSS bude nutné doplnit dokazování o informace takového charakteru a obsahu, aby z nich byla jasná odpověď na otázku reálné možnosti ochrany žalobkyně dovolat se ochrany státu proti hrozbě obřízky či případná reálná možnost vnitřního přesídlení při respektování kritérií vyčleněných NSS. K tomuto bude namíste znovu vyslechnout žalobkyni a jak ukládá NSS, budou-li pochybnosti o konzistentnosti a věrohodnosti jejího přednesu, musí jí dát správní orgán možnost vyjádřit se ke všem případně zjištěným rozporům a nejasnostem. Úkolem žalovaného bude rovněž vyhodnotit dopad informací ÚOOZ na samotný pravý důvod žalobkyní podané žádosti s tím, že jí bude v souvislosti se zjištěnými skutečnostmi dán prostor k vyjádření. K této otázce se krajský soud více nevěnuje, neboť je zřejmé, že se jedná o skutečnosti sice nově zjištěné, nicméně zřejmě existující již při příchodu žalobkyně do České republiky. Prokáže-li se jejich pravdivost, jistě tak mohou přinést zcela jiný úhel pohledu na vyhodnocení důvodů, pro které žalobkyně vstoupila do řízení o mezinárodní ochraně.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná, která měla ve věci úspěch, požadovala uhradit náklady vzniklé v souvislosti se zastoupením advokáta. Ten provedl jejich specifikaci v podání z 25. dubna 2012 a účtoval celkem tři úkony právní služby po 2.100,- Kč (převzetí věci, sepsání žaloby, účast u jednání soudu), tři režijní paušály po 300,-Kč a náhradu za promeškaný čas v rozsahu pěti hodin (cesta z Prahy do Hradce Králové a zpět) ve výši 1.000,-Kč. Náklady ve výši 8.200,-Kč byly navýšeny o 20%, tedy o 1.640,-Kč, neboť zástupce žalobkyně doložil, že je plátcem DPH. Celkové účelně vynaložené náklady v částce 9.840,-Kč uložil krajský soud k úhradě správnímu orgánu.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

-6-

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 25. dubna 2012

JUDr. Marcela Sedmíková, v.r.
samosoudkyně